JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

HALMASHAURI YA WILAYA BUKOBA
(Barua zote ziandikwe kwa Mkurugenzi Mtendaji)

TAARIFA YA TATHIMINI YA MKATABA WA USIMAMIZI WA SHUGHULI ZA LISHE NGAZI YA JAMII BAINA YA WAKURUGENZI NA WATENDAJI WA KATA KATIKA ROBO YA TATU JANUARI-MACHI-2022

Mwenyekiti ,
Kamati ya Tathimini ya Mkataba wa Usimamizi wa Afua za Lishe Ngazi ya Jamii,
Halmashauri ya Wilaya ya Bukoba

27/06/2022

YALIYOMO KATIKA WASILISHO:-

- **UTANGULIZI**
- **NJIA ZILIZOTUMIKA KUKUSANYA TAARIFA**
- **MATOKEO YA TATHIMINI KWA KILA KIASHIRIA**
- **MATOKEO KWA UJUMLA**
- **WASTANI WA UFANIS KATIKA KILA KATA**
- **MAFANIKIO**
- **CHANGAMOTO**
- **NJIA ZINAZOPENDEKEZWA KUTATUA CHANGAMOTO**

1. UTANGULIZI

Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri ya Wilaya Bukoba ana jukumu la kuhakikisha Kata Zinatekeleza majukumu yake yaliyoainishwa kisheria na zinashirikisha jamii katika kuchangia maendeleo yao na ya Taifa kulingana na malengo na shabaha zilizoainishwa katika mikakati ya Kitaifa ya muda mfupi,muda wa kati na muda mrefu (Dira ya Taifa ya Maendeleo ya mwaka 2025, Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano,Mpango Jumuishi wa Lishe wa Taifa awamu ya pili (2021- 2026) na Sera mbalimbali za Nchi

Lishe bora ni muhimu katika ukuaji wa mtoto tangu akiwa tumboni hadi anapofikisha umri wa miaka 5, matatizo mengi ya utapiamlo kwa watoto yanatokana na kutokula chakula mchanganyiko kutoka makundi matano ya vyakula hasa katika siku 100 za ukuaji wa mtoto, halmashauri nya Wilaya ya Bukoba imekuwa nikijikita katika kutekeleza Afua za Lishe zinazolenga kupambana na utapiamlo hasa katika maeneo ya kipaumbele yaliyoainishwa katika mkataba wa usimamizi wa Afua za lishe ngazi ya jamii.

Mheshimiwa Mwenyekiti, mkataba huu ni agizo lililotolewa na aliyekuwa Waziri wa Nchi Ofis ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI) alilolitoa mnamo tarehe **Mei, 30, 2019** wakati akizindua mradi wa Lishe endelevu Mkoani Rukwa hii ilitokana na kuendelea kuwepo kwa hali mbaya ya Lishe nchini kwani zaidi ya 31.7% ya watoto chini ya miaka mitano wamedumaa, na 39.9% ya watoto Mkoani Kagera wamedumaa.

Hata hivyo katika idadi halisi ya watoto wenye umri chini ya miaka 5 waliodumaa, Mkoa wa Kagera unakuwa Mkoa wa kwanza kitaifa kwa kuwa na jumla ya watoto 224,634 waliodumaa idadi hii inayokaribia Mikoa mitatu inayoongoza kitaifa kwa kuwa na kiwango kikubwa cha watoto waliodumaa ambayo ni Njombe 53.6% jumla ya watoto halisi, 58,306, Rukwa 47.9% jumla ya watoto halisi 90,466 na Iringa 47.1% jumla ya watoto halisi 90,867.

Katika utekelezaji wa agizo hili, mkataba baima ya watendaji wa kata na Mkurugenzi Mtendaji ulisainiwa tarehe 23/07/2019, na watendaji walipewa siku 5 kuhakikisha wanasaini mikataba hii na watendaji wa vijiji na kuwasilisha mikataba hiyo ofisi ya Mkurugenzi kwa ajili ya kuidhinishwa.

2. LENGO LA MKATABA

- Kuongeza uwajibikaji na usimamizi wa shughuli za Lishe katika ngazi ya Jamii.
- Kulipa suala la Lishe kipaumbele katika ngazi ya Jamii na kutoa fursa sawa za kupambana na Utapiamlo.
- Kuhakikisha jamii kupitia viongozi wao, kwa pamoja wanashiriki ipasavyo katika kupanga, kutekeleza na kufuatilia maendeleo ya utekelezaji wa Kazi za Lishe na Malezi ya Watoto.
- Kuhamasisha jamii inashiriki kikamilifu katika kupanga, kutekeleza na kufuatilia maendeleo ya utekelezaji wa afua za Lishe.
- Kufanikisha uboreshaji wa hali ya lishe na kupunguza athari za utapiamlo katika Jamii.

3. UHAKIKI WA TAARIFA ZILIZOKUSANYWA

Mheshimiwa Mwenyekiti, sehemu ya nne ya mkataba wa usimamizi wa shughuli za Lishe ngazi ya jamii unataka kufanya uhakiki wa taarifa zilizokusanywa kutoka ngazi ya kata, hivyo uhakiki ulifanyika katika kata 5 ambazo ni, Bujugo, Kishogo, Kasharu,Kyamulaile, na Nyakibimbili.

4. MATOKEO YA UFANISI WA UTEKELEZAJI WA MKATABA WA USIMAMIZI WA AFUA ZA LISHE KWA KILA KIASHIRIA.

Mheshimiwa Mwenyekiti, sehemu ya nne ya mkataba wa usimamizi wa shughuli za Lishe ngazi ya jamii inataka kufanyika kwa kikao cha tathimini kila robo baada ya taarifa kukusanywa na kufanyiwa uchambuzi ngazi ya Halmashauri.

4.1. MUHTASARI WA MATOKEO YA TATHIMINI

s/n	KIASHIRIA	JULY-SEP-2021	OKT-DISE-2021	JANUARI-MACH, 2022
	Kiwango cha vikao vya kamati za maendeleo ya kata WDC vilivyofanyika na kujadili agenda ya lishe na kuwasilisha taarifa kwa wakati.	100%	100%	100%
1	Kiwango cha vijiji vilivyofanya maadhimisho ya siku ya afya na Lishe ya vijiji.	70.2%	73.4%	73.2%
2	Kiwango cha watoto chini ya miaka 5 waliorudishwa kwenye matibabu ya utapiamlo baada ya kuacha.	100	N/A	N/A
3	Kiwango cha vijiji vilivyobandika taarifa za lishe kwenye mbao za matangazo ya vijiji.	92.6	88.3	98.9%
4	Kiwango cha watoto wenye umri wa miezi 6-59 waliobainika kuwa na utapiamlo mkali.	6.4	7.1	3.1%
5	Kiwango cha watoto chini ya miaka 5 waliobainika kuwa na utapiamlo mkali na kupewa rufaa kwenda katika vituo vya kutolea huduma za afya	100%	100%	100%
6	Kiwango cha kaya zenye watoto chini ya miaka 5 na wajawazito waliotembelewa na wahudumu wa afya ngazi ya jamii na kupewa elimu ya lishe	96.3	83.4	84.8%
7	Kiwango cha vijiji vilitunga na kutekeleza sheria ndogondog juu ya masuala ya Lishe	85.1	77.1	85.1%
8	Kiwango chwa wajawazito waliohudhuria kiliniki chini ya wiki 12	N/A	N/A	49.4%
9	Kiwango cha wajawazito waliojifungulia katika vituo vya kutolea huduma za afya	N/A	N/A	72.5
	WASTANI	81.2	75.6	74.1%

4.2. MATOKEO YA TATHIMINI KWA KILA KIASHIRIA.

Yafuatayo ni matokeo ya ufanisi kwa kila kiashiria kwa muhtasari aidha orodha ya ufanisi kwa kila kata kwa kila kiashiria imeambatanishwa kwa rejea.

Kiashiria 1:- **Kiwango cha vikao vya kamati za maendeleo ya kata "WDC" vilivyofanyika na kujadili agenda ya lishe na kuwasilisha taarifa ya robo kwa wakati robo ya Januari-Machi, 2022.**

Mheshimiwa Mwenyekiti, Katika kiashiria hiki kata zote 29 ziliwasilisha taarifa ya hali ya lishe na kujadili agenda ya lishe katika vikao vya kamati za maendeleo ya kata kwa 100%. Hii ni sawa na kiwango cha kata zilizowasilisha taarifa ya hali ya lishe na kujadili agenda ya lishe kipindi cha Oktoba-Disemba, 2021.

Changamoto iliyojitokeza ni kutokujadiliwa kwa taarifa ya hali ya Lishe kutoka kwa wahudumu wa afya ngazi ya Jamii na vituo vya kutolea huduma za afya vilivyopo katika kata husika, orodha ya kata na alama za ufanisi katika kiashiria hiki imeambatanishwa.

Kiashiria 2:- **Kiwango cha vijiji vilivyofanya maadhimisho ya siku ya afya na lishe ya kijiji Januari-Machi -2022,**

Maadhimisho ya siku ya afya na lishe ya kijiji yanalenga kuboresha hali ya Lishe kwa wajawazito,wanaonyonyesha, watoto wadogo, watoto wachanga na vijana balehe (MIYCAN) ambayo hufanyika kwa kufanya tathimini ya hali ya lishe na kutoa unasihi pamoja na mafunzo kwa vitendo juu ya maandalizi ya vyakula kwa kuzingatia makundi matano ya vyakula.

Aidha Mpango Jumuishi wa uratibu wa masuala ya Lishe kitaifa awamu ya pili (**JULY2021-JUNI2026)** katika ukurasa wa **(Executive summuary XIII)** umeweka lengo la kuongeza kiwango cha watoto wenye umri kati ya miezi 6-23 wanaokula chakula mchanganyiko kutoka katika makundi matano ya vyakula (**Minimum acceptable diet**) kutoka 30.30%, 2018 hadi 50% ifikapo Juni 2026, na kuongeza kiwango cha watoto chini ya miezi 6 wanaonyonyeshwa maziwa ya mama pekee kwa miezi 6 bila kupewa chochote hata maji kutoka 58.6%, 2018 hadi 70% ifikapo Juni 2026.

Mheshimiwa Mwenyekiti, katika kiashiria hiki ni kata 25 kati ya kata 29 sawa na 86.2% ndizo zimeweza kufanya maadhimisho ya siku ya afya na lishe ya kijji ambazo ni **Rukoma, Rubafu, Kanyangereko, Maruku, Kibirizi, Rubale, Kikomelo, Ibwera, Kasharu, Kyamulaile, Kishogo, Butelankuzi, Katerelo, Izimbya, Kaagya, Karabagaine, Kemondo, Bujugo, Ruhunga, Nyakato, Nyakibimbili, Katoro, Kishanje , Kaibanja na Rubafu** , hii ikiwa ni sawa na 86.2% ya kata zilizofanya maadhimisho ya siku ya afya na lishe ya kijiji katika kipindi cha Oktoba-Desemba,2021.

Kiashiria namba 5:- Kiwango cha Vijiji vilivyotunga sheria ndogo ndogo za Lishe

Mheshimiwa Mwenyekiti, katika kiashiria hiki ni kata 26 kati ya 29 sawa na 89.6% ambazo ni **Rukoma, Rubafu, Kanyangereko, Maruku, Kibirizi, Buhendangabo, Rubale, Kikomelo,Kyamulaile,Kishogo,Butelankuzi,Katoma,Katerelo,Karabagaine, Kemondo, Mgajwale, Nyakato, Katoro, Kishanje, Izimbya, , Kaagya, Mikoni, Kyaitoke,Bujugo, Nyakibimbili na Ruhunga** ndizo zimefanikiwa kuwa na utaratibu wa kudhibiti na kufuatilia masuala ya Lishe katika vijiji vyao ikilinganishwa na 82.7% ya kata zilizokuwa zimeanzisha utaratibu wa kufatilia masuala ya lishe katika kata zao katika kipindi cha Oktoba-Desemba-2021 hii ikiwa ni ongezeko la 6.9 % .

Aidha kati ya kata 26 zilizoanzisha utaratibu wa kufuatilia na kudhibiti masuala ya Lishe ni kata 23 sawa na 88.5 % ambazo ni pamoja na **Rukoma, kishanje, Maruku, Kibirizi, Rubale, Kikomelo, Kyamulaile, Mikoni, Nyaki bimbili, kyaaga ,Butelankuzi, Katoma, Katerelo, Karabagaine, Kemondo, Mgajwale, Nyakato, Katoro, Kaibanja, Kyaitoke,Bujugo, na Ruhunga**.

Ndizo zimefanya hivyo kwa 100% yaani vijiji vyote vimeweka utaratibu wa kudhibiti na kufuatilia masuala ya lishe na kata 3 ambazo ni **Kanyangereko,Rubafu na Kishogo** sawa na 11.5% zimeanzisha utaratibu wa kufuatilia masuala ya lishe kwenye baadhi ya vijiji tu kwenye kata zao.

Aidha kata 3 kati ya 29 sawa na 10.3% hazijaanzisha kabisa utaratibu wa kudhibiti na kufuatilia masuala ya lishe katika vijiji vyao kata hizo ni **Ibwera, Kasharu na kaibanja** ikilinganishwa na 17.24% ya kata ambazo zilikuwa hazijaanzisha utaratibu wa kudhibiti na kufuatilia masuala ya lishe katika vijiji vyao katika kipindi cha Oktoba - Disemba, 2021 hii ikiwa ni pungufu ya 6.94%.

Kiashiria namba 6:- Kiwango cha watoto waliobainika kuwa na utapiamlo mkali na kuepewa rufaa kwenda katika vituo vya kutolea huduma za afya katika kipindi cha January -Machi, 2022.

Mheshimiwa Mwenyekiti, katika kiashiria hiki ni kata 10 kati 29 sawa na 34.4% zilizobaini watoto wenye utapiamlo mkali na kupewa rufaa kwenda vituo vya kutolea huduma za afya , kata izo ni **Ibwera**, k**ibirizi,kyaitoke ,Mikoni , Kanyangereko, Kishanje,Nyakato, Kemondo, Ruhunga na Rukoma** ambapo watoto wote walipewa rufaa kwenda kutibiwa katika vituo vya kutolea huduma za afya sawa na 100% kama ilivyokuwa katika kipindi cha Oktobai-Desemba 2021.

Kiashiria namba 7:- Kiwango cha watoto walioacha matibabu ya utapiamlo na kurudishwa katika kipindi cha Januari -Machi, 2022

Mheshimiwa Mwenyekiti, Katika kiashiria hiki katika kata zote 29 hakuna mtoto aliyeacha matibabu, watoto waliokuwa katika matibabu waliendelea na matibabu kama ilivyokuwa katika kipindi cha Oktoba-Desemba, 2021.

Kiashiria namba 8:- Kiwango cha watoto wenye umri kati ya miezi 6-59 waliofanyiwa tathimini ya hali ya Lishe na kukutwa na utapaimlo mkali katika kipindi cha Januari -Machi, 2022.

Mheshimiwa Mwenyekiti katika kiashiria hiki kata 10 kati ya 29 sawa na 29 zilibaini watoto wenye na utapiamlo mkali na kupewa rufaa kwenda kutibiwa katika vituo vya kutolea huduma za afya kata hizo ni Kibirizi, Mikoni, Rukoma, Kemondo, kyatoke, Ruhunga, Ibwera, Kanyangereko na Nyakato.

Aidha kata zote zilifanya tathimini ya hali ya lishe kwa watoto wenye umri wa miezi 6-59 na 3.1%ya watoto ndiyo walibainika kuwa na utapiamlo mkali ikilinganishwa na 7.1% ya watoto waliobainika kuwa na utapiamlo katika kipindi cha Oktoba-Desemba, 2021ikiwa ni pungufu ya 4%.

Kiashiria namba 9: Wastani ya wajawazito waliohudhuria kliniki chini ya wiki 12 katika kipindi cha Januari- Machi, 2022

Mheshimiwa Mwenyekiti katika kiashiria hiki ni kata 27 Kati ya 29 sawa na 93.1% zinazotoa huduma ya uzazi katika vituo vyake vya afya, na kati ya kata hizo kata 2 ndo zilifanikiwa kupata mahudhurio ya wajawazito chini ya wiki 12 kwa wastani wa zaidi ya 81% sawa na 7.4% kata izo ni pamoja na **Rubafu na Kanyangereko,** huku kata 25 sawa na 92.5%, mahudhurio katika kliniki ya wajawazito chini ya wiki 12 yakiwa chini ya 81%

Aidha kata 2 Kati ya 29 sawa na 6.8% hazina vituo vya kutolea huduma za afya hivyo kiashiria hiki kimeondolewa katika tathimini katika kata hizi, kata izo ni pamoja na **Katerero na Mgajwale**

Kiashiria bamba 10: Wastani wa wajawazito waliojifungulia katika vituo vya kutolea huduma za afya.

Mheshimiwa Mwenyekiti katika kiashiria hiki kata 27 Kati ya 29 sawa na 93.1% zilifanikiwa kutoa huduma ya kujifungua katika vituo vya kutolea huduma za afya .Katika kata hizo 27 ni kata 8 tu sawa na 29.6% zilifanikiwa kufikisha Wastani wa zaidi ya 81% ya wajawazito waliojifungua katika vituo vya kutolea huduma za afya na kata hizo ni **Izimbya, Katoro,, Rubale, Kishanje, Kanyangereko, Karabagaine, Rubafu na Kyaaga**

% YA VIKAO VYA KAMATI ZA MAENDELEO YA KATA "WDC" VILIVYOFANYIKA NA KUJADILI AGENDA YA LISHE NA KUWASILISHA TAARIFA YA ROBO KWA WAKATI ROBO YA JANUARI-MACHI, 2022

	JINA LA KATA	**% YA KATA ZILIZOWASILISHA TAARIFA ZA LISHE NA KUJADILIA AGENDA YA LISHE**
1	BEHENDANGABO	100
2	BUJUGO	100
3	BUTELANKUZI	100
4	IBWERA	100
5	IZIMBYA	100
6	KAAGYA	100
7	KAIBANJA	100
8	KANYANGEREKO	100
9	KARABAGAINE	100
10	KASHARU	100
11	KATERELO	100
12	KATOMA	100
13	KATORO	100
14	KEMONDO	100
15	KIBIRIZI	100
16	KIKOMELO	100
17	KISHANJE	100
18	KISHOGO	100
19	KYAITOKE	100
20	KYAMULAILE	100
21	MARUKU	100
22	MIKONI	100
23	MUGAJWALE	100
24	NYAKATO	100
25	NYAKIBIMBILI	100
26	RUBAFU	100
27	RUBALE	100
28	RUHUNGA	100
29	RUKOMA	100
	BUKOBA COUNCIL	**100**

% YA VIJIJI VILIVYOFANYA MAADHIMISHO YA SIKU YA AFYA NA LISHE YA KIJIJI JANUARI-MACHI -2022,

	JINA LA KATA	% VIJIJI VILIVYO ADHIMISHA SIKU YA AFYA NA LISHE YA KIJIJI
1	BUJUGO	100.0
2	IZIMBYA	100.0
3	KAAGYA	100.0
4	KANYANGEREKO	100.0
5	KARABAGAINE	100.0
6	KASHARU	100.0
7	KATERELO	100.0
8	KEMONDO	100.0
9	KIBIRIZI	100.0
10	KIKOMELO	100.0
11	KISHOGO	100.0
12	MARUKU	100.0
13	MIKONI	100.0
14	NYAKIBIMBILI	100.0
15	RUBAFU	100.0
16	RUBALE	100.0
17	RUKOMA	100.0
18	BUTELANKUZI	75.0
19	KYAMULAILE	75.0
20	KISHANJE	66.7
21	RUHUNGA	66.7
22	KATORO	50.0
23	NYAKATO	40.0
24	IBWERA	25.0
25	KAIBANJA	25.0
26	BEHENDANGABO	0.0
27	KATOMA	0.0
28	KYAITOKE	0.0
29	MUGAJWALE	0.0
	BUKOBA COUNCIL	**73.2**

% YA VIJIJI VILIVYOTUNGA SHERA NDOGO NDOGO ZANAZORATIBU MASUALA YA LISHE

	JINA LA KATA	% YA VIJIJI VYENYE SHERIA NDOGO ZA LISHE
1	BEHENDANGABO	100
2	BUJUGO	100
3	BUTELANKUZI	100
4	IZIMBYA	100
5	KAAGYA	100
6	KARABAGAINE	100
7	KATERELO	100
8	KATOMA	100
9	KATORO	100
10	KEMONDO	100
11	KIBIRIZI	100
12	KIKOMELO	100
13	KISHANJE	100
14	KYAITOKE	100
15	KYAMULAILE	100
16	MARUKU	100
17	MIKONI	100
18	MUGAJWALE	100
19	NYAKATO	100
20	NYAKIBIMBILI	100
21	RUBALE	100
22	RUHUNGA	100
23	RUKOMA	100
24	KANYANGEREKO	66.7
25	KISHOGO	66.7
26	RUBAFU	66.7
27	IBWERA	0
28	KAIBANJA	0
29	KASHARU	0
	BUKOBA COUNCIL	**85.1**

% YA WATOTO WALIOBAINIKA KUWA NA UTAPIAMLO MKALI NA KUEPEWA RUFAA KWENDA KATIKA VITUO VYA KUTOLEA HUDUMA ZA AFYA KATIKA KIPINDI CHA JANUARY -MACHI , 2022.

	JINA LA KATA	% YA WATOTO WALIOBAINIKA KUWA NA UTAPIAMLO MKALI NA KUEPEWA RUFAA KWENDA KATIKA VITUO VYA KUTOLEA HUDUMA ZA AFYA KATIKA KIPINDI CHA JANUARY -MACHI , 2022.
1	IBWERA	100
2	KIBIRIZI	100
3	KYAITOKE	100
4	KANYANGEREKO	100
5	MIKONI	100
6	NYAKATO	100
7	RUHUNGA	100
8	RUKOMA	100
9	KEMONDO	100
10	KISHANJE	100
11	KATERELO	N/A
12	KATOMA	N/A
13	KATORO	N/A
14	KARABAGAINE	N/A
15	BUJUGO	N/A
16	KIKOMELO	N/A
17	KASHARU	N/A
18	KISHOGO	N/A
19	BUTELANKUZI	N/A
20	KYAMULAILE	N/A
21	MARUKU	N/A
22	IZIMBYA	N/A
23	MUGAJWALE	N/A
24	KAAGYA	N/A
25	NYAKIBIMBILI	N/A
26	RUBAFU	N/A
27	RUBALE	N/A
28	KAIBANJA	N/A
29	BUHENDANGABO	N/A
	BUKOBA COUNCIL	100

% WATOTO WALIOACHA MATIBABU YA UTAPIAMLO NA KURUDISHWA KATIKA MATIBABU KIPINDI CHA JANUARI -MACHI, 2022

	JINA LA KATA	% WATOTO WALIOACHA MATIBABU YA UTAPIAMLO NA KURUDISHWA KATIKA MATIBABU KIPINDI CHA JANUARI -MACHI, 2022
1	BEHENDANGABO	N/A
2	BUJUGO	N/A
3	BUTELANKUZI	N/A
4	IBWERA	N/A
5	IZIMBYA	N/A
6	KAAGYA	N/A
7	KAIBANJA	N/A
8	KANYANGEREKO	N/A
9	KARABAGAINE	N/A
10	KASHARU	N/A
11	KATERELO	N/A
12	KATOMA	N/A
13	KATORO	N/A
14	KEMONDO	N/A
15	KIBIRIZI	N/A
16	KIKOMELO	N/A
17	KISHANJE	N/A
18	KISHOGO	N/A
19	KYAITOKE	N/A
20	KYAMULAILE	N/A
21	MARUKU	N/A
22	MIKONI	N/A
23	MUGAJWALE	N/A
24	NYAKATO	N/A
25	NYAKIBIMBILI	N/A
26	RUBAFU	N/A
27	RUBALE	N/A
28	RUHUNGA	N/A
29	RUKOMA	N/A
	BUKOBA COUNCIL	**N/A**

% YA WATOTO WENYE UMRI KATI YA MIEZI 6-59 WALIOFANYIWA TATHIMINI YA HALI YA LISHE NA KUKUTWA NA UTAPAIMLO MKALI KATIKA KIPINDI CHA JANUARI -MACHI, 2022.

	JINA LA KATA	% YA WATOTO WA UMRI MIEZI 6-59 WENYE UTAPIA MLO MKALI
1	KIBIRIZI	2
2	MIKONI	1.2
3	RUKOMA	0.9
4	KEMONDO	0.7
5	KYAITOKE	0.7
6	RUHUNGA	0.4
7	IBWERA	0.3
8	KANYANGEREKO	0.3
9	KISHANJE	0.1
10	NYAKATO	0.1
11	BEHENDANGABO	N/A
12	BUJUGO	N/A
13	BUTELANKUZI	N/A
14	IZIMBYA	N/A
15	KAAGYA	N/A
16	KAIBANJA	N/A
17	KARABAGAINE	N/A
18	KASHARU	N/A
19	KATERELO	N/A
20	KATOMA	N/A
21	KATORO	N/A
22	KIKOMELO	N/A
23	KISHOGO	N/A
24	KYAMULAILE	N/A
25	MARUKU	N/A
26	MUGAJWALE	N/A
27	NYAKIBIMBILI	N/A
28	RUBAFU	N/A
29	RUBALE	N/A
	BUKOBA COUNCIL	**3.1**

% YA WAJAWAZITO WALIOHUDHURIA KLINIKI CHINI YA WIKI 12 KATIKA KIPINDI CHA JANUARI- MACHI , 2022

N0	JINA LA KATA	% YA WAJAWAZITO WALIOHUDHURIA KLINIKI CHINI YA WIKI 12
1	RUBAFU	88
2	KANYANGEREKO	82
3	KEMONDO	78
4	KAIBANJA	69
5	KATOMA	69
6	KIKOMELO	64
7	KAAGYA	59
8	KARABAGAINE	59
9	MIKONI	58
10	KISHANJE	57
11	KATORO	57
12	IZIMBYA	56
13	MARUKU	50.5
14	NYAKATO	50
15	KYAMULAILE	49.5
16	KIBIRIZI	47
17	KISHOGO	45
18	KYAITOKE	43
19	RUBALE	43
20	KASHARU	41
21	RUHUNGA	39
22	BUJUGO	39
23	RUKOMA	37
24	BUTELANKUZI	35
25	NYAKIBIMBILI	33
26	IBWERA	32
27	BUHENDAGABO	23
28	KATERERO	N/A
29	MGAJWALE	N/A

	BUKOBA COUNCIL	49.4

% YA WAJAWAZITO WALIOJIFUNGULI KATIKA VITUO VYA KUTOLEA HUDUMA ZA AFYA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI-MACHI, 2022

	JINA LA KATA	% YA WAJAWAZITO WALIOJIFUNGULIA KATIKA VITUO VYA KUTOLEA HUDUMA ZA AFYA
1	IZIMBYA	227.5
2	KATORO	131
3	KISHANJE	130
4	RUBALE	105
5	RUBAFU	95
6	KAAGYA	94
7	KANYANGAREKO	87
8	KARABAGAINE	86
9	MARUKU	70.5
10	KIKOMELO	70
11	KASHARU	63
12	KYAITOKE	60
13	NYAKIMBIBILI	59
14	BUTELANKUZI	58.5
15	MIKONI	58
16	KISHOGO	57
17	KAIBANJA	54
18	RUHUNGA	52
19	BUJUGO	50
20	NYAKATO	50
21	RUKOMA	49
22	KATOMA	49
23	IBWERA	43.5
24	KEMONDO	42
25	BUHENDAGABO	41
26	KIBIRIZI	39.5
27	KYAMULAILE	36.5
28	KATERELO	N/A
29	MGAJWALE	N/A
	BUKOBA COUNCIL	**72.5**

MATOKEO YA UJUMLA KWA KILA KATA JANUARI-MACHI- 2021

	JINA LA KATA	MATOKEO YA UJUMLA KWA KILA KATA
1	IZIMBYA	104.2
2	KATERELO	98.9
3	KARABAGAINE	92.1
4	RUBALE	88.7
5	MARUKU	88.7
6	KATORO	88.2
7	KAAGYA	86.8
8	KISHOGO	86.0
9	RUBAFU	85.1
10	NYAKIBIMBILI	84.6
11	BUJUGO	84.1
12	KIKOMELO	83.4
13	KANYANGEREKO	81.6
14	BUTELANKUZI	80.5
15	KEMONDO	80.1
16	MUGAJWALE	80.0
17	KYAMULAILE	77.7
18	MIKONI	77.3
19	KISHANJE	77.0
20	RUKOMA	76.3
21	KIBIRIZI	75.2
22	RUHUNGA	72.7
23	NYAKATO	71.1
24	KATOMA	71.1
25	KASHARU	70.9
26	BEHENDANGABO	66.2
27	KYAITOKE	65.6
28	KAIBANJA	64.3
29	IBWERA	55.6
	BUKOBA COUNCIL	**74.1**

Aidha kata 2 Kati ya 29 sawa na 6.8% hazina vituo vya kutolea huduma za afya ambazo ni **Mgajwale na Katerer**o hivyo kiashiria hiki hakikujumuishwa katika tathimini.

5. UFANISI KWA UJUMLA KATIKA VIASHIRIA VYOTE KATIKA UTEKELEZAJI WA MKATABA WA USIAMIZI WA AFUA ZA LISHE NGAZI YA JAMII KATIKA KIPINDI CHA JANUARI-MACHI, 2022

	JINA LA KATA	MATOKEO YA UJUMLA KWA KILA KATA
1	IZIMBYA	104.2
2	KATERELO	98.9
3	KARABAGAINE	92.1
4	RUBALE	88.7
5	MARUKU	88.7
6	KATORO	88.2
7	KAAGYA	86.8
8	KISHOGO	86.0
9	RUBAFU	85.1
10	NYAKIBIMBILI	84.6
11	BUJUGO	84.1
12	KIKOMELO	83.4
13	KANYANGEREKO	81.6
14	BUTELANKUZI	80.5
15	KEMONDO	80.1
16	MUGAJWALE	80.0
17	KYAMULAILE	77.7
18	MIKONI	77.3
19	KISHANJE	77.0
20	RUKOMA	76.3
21	KIBIRIZI	75.2
22	RUHUNGA	72.7
23	NYAKATO	71.1
24	KATOMA	71.1
25	KASHARU	70.9
26	BEHENDANGABO	66.2

27	KYAITOKE	65.6
28	KAIBANJA	64.3
29	IBWERA	55.6
	BUKOBA COUNCIL	**74.1**

6 . MATOKEO KWA YA UFANISI KWA UJUMLA:-

- Kiwango cha vikao vya kamati za maendeleo ya kata WDC vilivyofanyika na kujadili agenda ya lishe na kuwasilisha taarifa 100%
- Kiwango cha vijiji vilivyotekeleza maadhimisho ya siku ya afya na lishe ya kijiji kimepungua kutoka 73.4% Oktoba-Disemba, 2022 hadi 73.2% Januari-Machi, 2022.
- Asilimia ya vijiji vilivyowasilisha taarifa ya lishe ya jamii, afya, uchangamshi, maji na usafi wa mazingira ni 100%katika kipindi cha Januari-Machi, 2022 kama ilivyokuwa katika kipindi cha Oktoba-Disemba, 2021.
- Asilimia ya vijiji vilivyobandika taarifa za hali ya lishe kwa watoto chini ya miaka mitano, wanawake wajawazito na wanaonyonyesha imeongezeka kutoka 88.3%% katika kipindi cha Oktoba-Disemba, 2021 hadi 98.9% Januari-Machi, 2022.
- Kiwango ya kaya zenye wajawazito na watoto chini ya miaka 5 zilizotembelewa na kupewa elimu ya Lishe kimeongezeka kutoka 83.4% Oktoba-Disemba, 2021 hadi 84.8% Januari-Machi, 2022.
- Kiwango cha Vijiji vilivyotunga shera ndogo ndogo za Lishe kimeongezeka kutoka 77.1%Oktoba-Disemba, 2021 85.1% Januari-Machi, 2022
- Kiwango cha watoto waliobainika kuwa na utapiamlo mkali na kuepewa rufaa kwenda kutibiwa vituo vya kutolea huduma za afya ni 100% katika kipindi cha Januari-Machi, 2022 kama ilivyokuwa katika kipindi cha Oktoba-Disemba, 2021
- Kiwango cha watoto wenye umri wa miezi 6-59 waliobainika kuwa na utapiamlo mkali kimepungua kutokan 7.1% Oktoba-Disemba hadi 3.1% Januari-Machi, 2022

7. MAFANIKIO YALIYOFIKIWA KATIKA KIPINDI CHA UTEKEELEZAJI WA MKATABA WA AFUA ZA LISHE NGAZI YA JAMII.

- Agenda ya Lishe imekuwa agenda ya kudumu katika vikao vya maendeleo ya kata
- Ufanisi wa utekelezaji wa mkataba wa usimamizi wa Afua za Lishe ngazi ya jamii umepungua kutoka 75.6% Oktoba-Disemba hadi 74.1% Januari-Machi, 2022

- ➢ 100% ya watoto waliobainika kuwa na utapiamlo mkali wanapatiwa matibabu katika vituo vya kutolea huduma za afya.
- ➢ Ongezeko la uelewa wa Jamii juu ya masuala ya Lishe kutokana na wahudumu wa afya ngazi ya Jamii kutembelea kaya zenye wajawazito na watoto chini ya miaka 2
- ➢ Viashiria vya wajawazito kujifungulia katika vituo vya kutolea huduma za afya na kuhudhuria kiliniki chini ya wiki 12 vimeongezwa katika mkataba wa usimamizi wa afua za lishe .

8. CHANGAMOTO KATIKA UTEKELEZAJI WA MKATABA WA USIMAMIZI WA AFUA ZA LISHE NGAZI YA JAMII

- Kutokufanyika kwa vikao vya tathimini ya mikataba ya usimamizi wa Afua za Lishe ngazi ya Jamii kati ya watendaji wa kata na vijiji
- Wahudumu wa afya kutokulipwa posho zao kwa wakati hivyo kupelekea baadhi yao kushindwa kutembela kaya.
- Kiwango cha wajawazito kuhudhuria chini ya wiki 12 kiko chini ya wastani wa kitaifa
- Baadhi ya kata kiwango cha wajawazito wanaojifungulia katika vituo vya kutolea huduma za afya bado kiko chini ya wastani wa kitaifa.

9. HITIMISHO

- Kwanza napenda kuchukua fursa kumshukuru Mwenyezi Mungu mwingi wa rehema kwa kutujalia afya njema na kutuwezesaha kukutana hapa siku ya leo.
- Pili napenda kuchukuwa fursa hii kukushukuru wewe Mheshimiwa Mwenyekiti kwa kukubali kuwa nasisi siku hii ya leo
- Tatu ofis ya Mkurugenzi Mtendaji kwa kuwezesha kikao hiki kufanyika
- Nnne naishukuru timu nzima ya uendeshaji wa huduma za afya ya Wilaya iliyohusika katika kuandaa taarifa hizi.
- Mwisho niwashukuru washiriki wote milihuzuria katika kikao hiki

Asanteni kwa kunisikiliza Bukoba bila utapiamlo inawezekana

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA: - KAZI IENDELEE

Afrael Manase

Kny: MKURUGENZI MTENDAJI
HALMASHAURI YA WILAYA YA BUKOBA